

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научната специалност „Икономика и управление“ (Аграрна икономика).

Автор на дисертационния труд: Чавдар Младенов Дочев, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Икономика“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Конкурентни възможности на инновационните технологии в земеделието“

Становище от: проф. д-р Алекси Георгиев Алексиев, Аграрен университет - Пловдив, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научната специалност „Икономика и управление“, определен за член на научното жури със заповед № РД-16-11104 / 12.12.2018 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема

Земеделието е основен сектор на българската икономика и определящ фактор за устойчивото и балансирано териториално развитие на страната. В условията на глобализация и разширяваща се интеграция в рамките на Европейския съюз, неговата роля се определя от темповете на нарастване на технологичния му потенциал. Това се свързва със скоростта с която се внедряват иновативните технологии в отрасъла. Изследвания от докторанта проблем е актуален и особено важен за устойчивото развитието на земеделието и просперитета на селските райони, след членството на страната в Европейския съюз. Извършените в дисертационното изследване конкретни анализи имат определена практическа значимост, като получените резултати и направените предложения биха могли да се използват от различни управленски структури, които са пряко или косвено ангажирани с иновативното развитие на земеделието и селските райони в страната.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Основната цел на дисертационния труд е ясно и точно формулирана, като автора я свежда до, обосноваване на възможностите за ускорено внедряване на иновационните технологии в земеделието за повишаване на неговия производствен капацитет, сравнителни предимства и конкурентни способности, като се използват резултатите от техния анализ и оценка.

Обект на изследване е влиянието на природните, технологични, икономически и институционални фактори, оказващи въздействие върху иновационните процеси в земеделието.

Предмет на изследване е ролята на иновационната ExpressSun® технология за повишаване на производствения потенциал, сравнителните предимства и конкурентните възможности на производството на слънчоглед в страната.

Използваната методика в настоящото изследване се базира на широк набор от коректно подбрани и приложени технологични, икономически и институционални модели за проучване, оценка и стимулиране на иновационния процес в земеделието. Те биха могли да се отнесат към пет основни групи: модели за залагане, отчитане и анализ на полски опити свързани с изследване и оценка на биологичния и икономически потенциал на иновационни технологии в земеделието; модели за провеждане на производствено тестване и обосноваване на сравнителна икономическа оценка на иновационни технологии в земеделието; модели за изследване процеса на формиране на сравнителни предимства и оценка на конкурентните възможности; модели за изследване на обществената подкрепа на земеделието и оценка на нейното влияние върху конкурентните възможности на иновационните технологии; модели за оценка на възможностите за ускоряване на иновационния процес в българското земеделие.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд в структурно отношение е добре балансиран, като в общ обем от 276 страници, от които 245 страници основен текст, са включени увод, три глави, изводи и препоръки, както и заключение и списък на използваните 172 литературни източници. Получените резултати от изследването са онагледени в 41 таблици и 23 фигури. Самите резултати са получени чрез използването на съвременен инструментариум и са онагледени с подходящо подбрани таблици и фигури, което е доказателство за качествата на докторанта като изследовател.

Формулираните в заключителната част изводи и препоръки са пряко свързани с резултатите от проведеното изследване. В основната си част те са ясни и добре обосновани, като в някои от тях се усеща и личната ангажираност на докторанта. В тази част са добре очертани както основните постигнати резултати, така и насоките за бъдещи изследвания. Изводите и препоръките съдържат информация за приносните моменти и практическата значимост на изследването.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Оценявам високо получените конкретни резултати, на база на които са направени научно-обосновани изводи и препоръки по отношение, както на иновационната политика на земеделските стопанства, така и на размера и формите на обществена подкрепа на НИРД и процеса на иновационно развитие на сектора. Докторантът добре обобщава състоянието и проблемите съществуващи дифузията на новите технологии.

В теоретичната част докторантът демонстрира добрите си познания по наличната по проблема научна литература. Той е анализирал значителна част от класическата и съвременна литература свързана със същността и особеностите на иновационния процес в земеделието. Използвано е значително разнообразие от литературни източници и коректно е използвана професионалната терминология.

5. Приноси на дисертационния труд

Приемам представената справка за направените в дисертационния труд приноси. Научно-теоретичните и практико-приложни приносни моменти са свързани, както с методичната подготовка и проведеното изследване, така и с конкретни обосновки и препоръки за развитие на иновационните процеси в българското земеделие. Всеки един от четирите научно-теоретични и петте научно-приложни приноса е добре формулиран в рамките на дисертационния труд.

Научни приноси

На базата на направения литературен преглед на теорията на иновационния процес в земеделието авторът предлага собствено определение за иновационна технология.

Докторантът обосновава същността и съдържанието на конкурентния потенциал на иновационните технологии и анализирана спецификата на неговото проявление в земеделието, като формулира определение за техните конкурентните възможности.

Проучените от автора особености на иновационния процес в земеделието са използвани за аргументирано селектиране на комплексна методика за изследване на конкурентните възможности на иновационните технологии в сектора.

Резултатите от анализа на проведеното маркетингово изследване са използвани за да се обоснове и оцени процеса на дифузия на иновационните технологии в земеделието.

Научно-приложни приноси

Използването на резултатите от проведените тригодишни полски опити с иновационната ExpressSun® технология, е позволило на докторанта да оцени нейния биологичен и икономически потенциал за внедряване в българското земеделие.

Проведеното изследване на резултатите от внедряването на иновационната ExpressSun® технология в 232 земеделски стопанства дава възможност на автора да измери и оцени нейния относителен производствен потенциал.

На базата на проведния регионален анализ на внедряването на иновационната ExpressSun® технология в страната, са изследвани нейните екстензивни и интензивни компоненти и е оценено тяхното участие при формирането на регионалния капацитет на производството.

Приложената в анализа система от показатели позволява да се оцени влиянието на иновативната ExpressSun® технология при формирането на

нови сравнителни предимства на производството на слънчоглед, както и реализацията на допълнителни конкурентни способности на международните пазари.

Разработената система от матрици за анализ на политики (МАП) е използвана умело за да се изследват икономическите резултати от внедряването на иновационната ExpressSun® технология и се оцени влиянието на обществената подкрепа за формирането на нейните конкурентни възможности.

6. Публикувани статии и цитирания

Докторанта е представил четири публикации свързани с тематиката на дисертационния труд. Те са публикувани във водещи в областта научни списания и трудове и са представени на научни форуми, единия от които е в чужбина. Две от публикациите са самостоятелни разработки, а при третата докторантът е първи автор.

Тематиката на представените публикации е пряко свързана с разглежданите в дисертационния труд проблеми и отразява съществени части от него. По своето съдържание, използвани научни методи и получени резултати, те представляват неделима част от проведеното изследване.

Докторантът не е представил списък със забелязани цитирания.

Представеният автoreферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд, както и постигнатите в него резултати. Той дава ясна и точна представа за качествата на дисертационния труд и би могъл да се използва от проявляващите интерес към изследвания проблем.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на усвоените и приложени от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Чавдар Младенов Дочев** образователната и научна степен **“доктор”** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, по научна специалност „Икономика и управление“ (Аграрна икономика).

Дата: 15.01.2019 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р А. Алексиев)